

Spotlight sessie Divisie Domeinspecifieke Aspecten van Onderwijs (DSAO)

Onderwijs Research Dagen 2023
Amsterdam, 5 juli 2023

Hanno van Keulen, Olga Potters, Renske Bouwer

Op zoek naar een nieuw, samenhangend onderzoeksprogramma voor de divisie

- 🔗 Hoe kunnen we op een systematische manier van elkaar leren binnen deze divisie DSAO?
- 🔗 Waar en hoe overlapt met de uitwerking in andere domeinen?
- 🔗 Wat kan het ene domein het andere bieden?
- 🔗 Hoe kunnen we de grenzen van de domeinen overschrijden en elkaar begrijpen en verder helpen?

Vragen voor nu en straks

- △ Wat kunnen we van elkaar leren binnen deze divisie DSAO? Hoe kunnen we de grenzen van de domeinen overschrijden en elkaar begrijpen en verder helpen?
- △ Wat neem je mee uit deze presentaties voor jouw onderzoek?
- △ Wat kun je bieden vanuit jouw domein? Betreft dat domeinoverstijgende, domeinoverlappende of domeinspecifieke kennis?
- △ Alternatieve naam van de divisie: interdisciplinaire aspecten van onderwijs

Programma

Drie presentaties vanuit drie domeinen:

- Hanno van Keulen – Bètatechniek
- Olga Potters – Creativiteit
- Renske Bouwer – Taal

Daarna interactief gesprek tussen de presentatoren en de zaal

Uiteindelijk doel: input om een nieuwe missie en onderzoeksprogramma voor de divisie te schrijven

Domeinoverlappende aspecten gezien vanuit bètatechnisch onderwijs

Hanno van Keulen

ORD2023, Amsterdam, 6 juli 2023

Disciplines en (dus) vakdidactieken 'verkavelen' en raken elkaar gemakkelijk kwijt

The screenshot shows a web browser displaying the TU Delft website. The page is titled 'Master/Track' and features a grid of 12 Master's tracks. On the left, there are filters for 'Master/Track' (Master or Track) and 'Masterthema's' (Master themes). The tracks are listed in a 4x3 grid:

Jouw selectie	
☐ Master	☐ Track

Masterthema's	
☐ Architectuur Gebouwde Omgeving Bouwen	☐ Biotechnology Life Science & Technology
☐ Chemische Biochemische Procestechnologie	☐ Civiele techniek
☐ Elektrotechniek Electronica	☐ Energie
☐ Hulpbronnen Aarde Geografie	☐ Industrieel Ontwerpen
☐ Informatietechniek Informatica	☐ Lerarenopleiding Wetenschapscommunicatie
☐ Lucht- en Ruimtevaart	☐ Management, Techniek en Bestuur
☐ Maritieme techniek	☐ Materialen
☐ Medisch Biomedisch Medisin	

MSc Aerospace Engineering	MSc Applied Earth Sciences	MSc Applied Geophysics
MSc Applied Mathematics	MSc Applied Physics	MSc Architecture, Urbanism and Building Sciences
MSc BioMedical Engineering	MSc Chemical Engineering	MSc Civil Engineering
MSc Complex Systems Engineering and Management	MSc Computer & Embedded Systems Engineering	MSc Computer Science
MSc Construction Management and Engineering	MSc Design for Interaction	MSc Electrical Engineering

The bottom of the page features a navigation bar with the TU Delft logo and links for 'Onderwijs', 'Onderzoek', 'Innovatie & Impact', 'Actueel', and 'Over TU Delft'. There are also language selection buttons for 'NL' and 'EN'.

Wat hebben we 'across disciplines' aan elkaar?

Twee overlappingen staan centraal:
 verbeeldingskracht en taalvaardigheid

Verbeeldingskracht: Hoe ontwikkel, bedenken, verzinnen, je een oplossing?

45

De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.

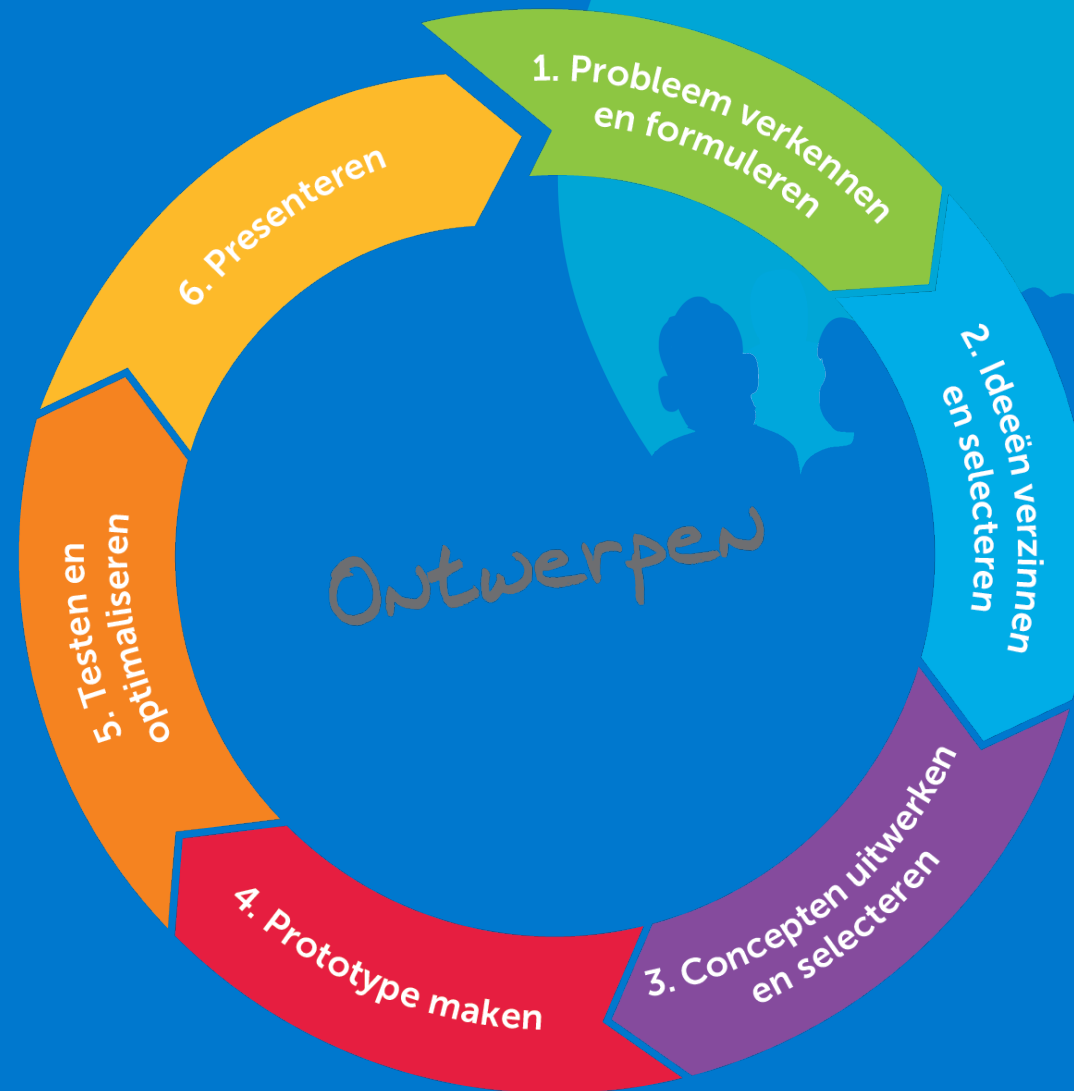
Ontwerpen in de techniek is 'abductief': je verzint een oplossing en gaat dan na of die oplossing voldoet (of niet)

Onderwijs moet verbeeldingskracht ontwikkelen

Aanknopingspunt voor technische oplossingen is de ontwerpcirkel

Vinden techniek en kunst elkaar in verbeeldingskracht ontwikkelen?

- 🔗 Zowel ingenieurs als kunstenaars gebruiken het woord kunstwerk voor hun resultaat.
- 🔗 'Kunstwerk' is afgeleid van het Griekse woord 'techne', waarmee producten van ambachtelijk vakmanschap aangeduid wordt, zowel van de pottenbakker als van de beeldhouwer.
- 🔗 Veel overlap, bijvoorbeeld dat kennis van materialen, technieken, en voorbeelden belangrijk is
- ⚠️ En verschil: hedendaagse techniek is functioneel; kunst is, ja, wat zeggen kunstenaars daar zelf over? Betekenisgevend?

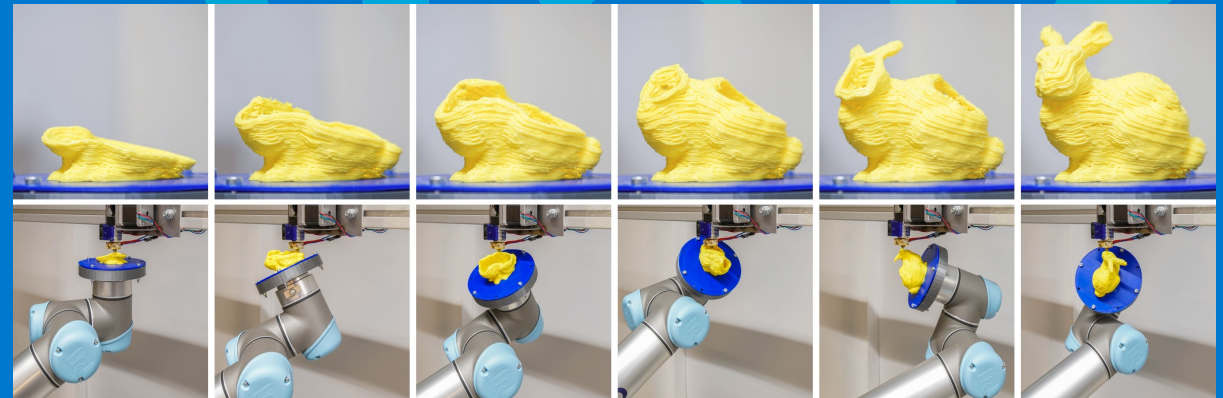
Tweede overlapping: taal

42

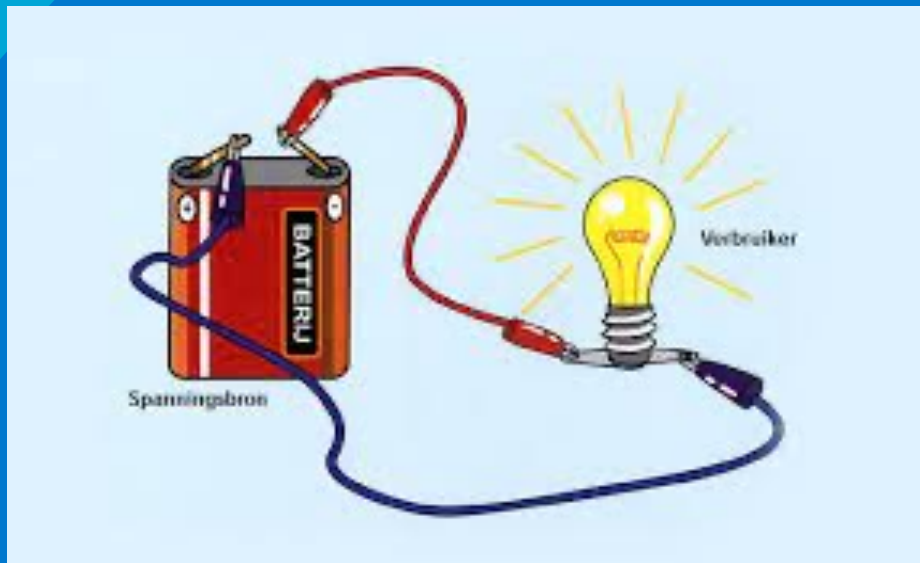
De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.

Eerste, simplistische taalvragen: Wat is een 'verschijnsel'? Hoe spel je 'elektriciteit'?

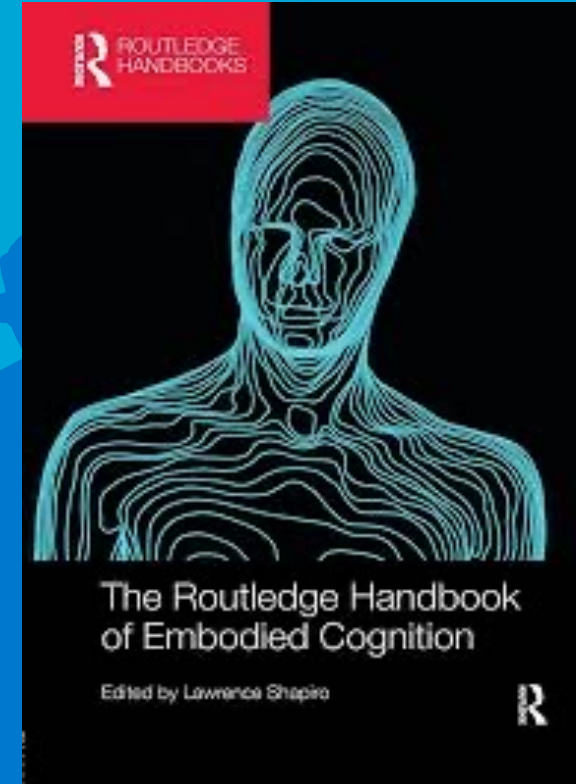
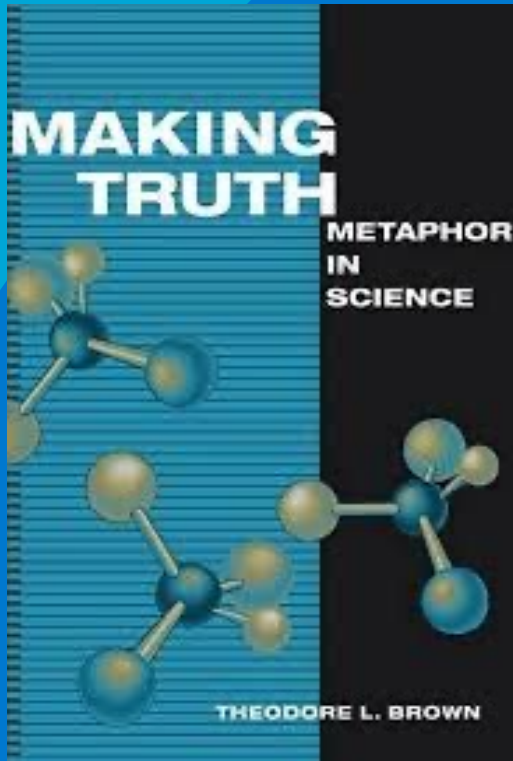
Een verschijnsel in de context begrijpen is als de betekenis van een tekstfragment afleiden uit de tekst die eromheen staat (de con-text)

Waar komen de wetenschappelijke woorden zoals stroomkring vandaan?

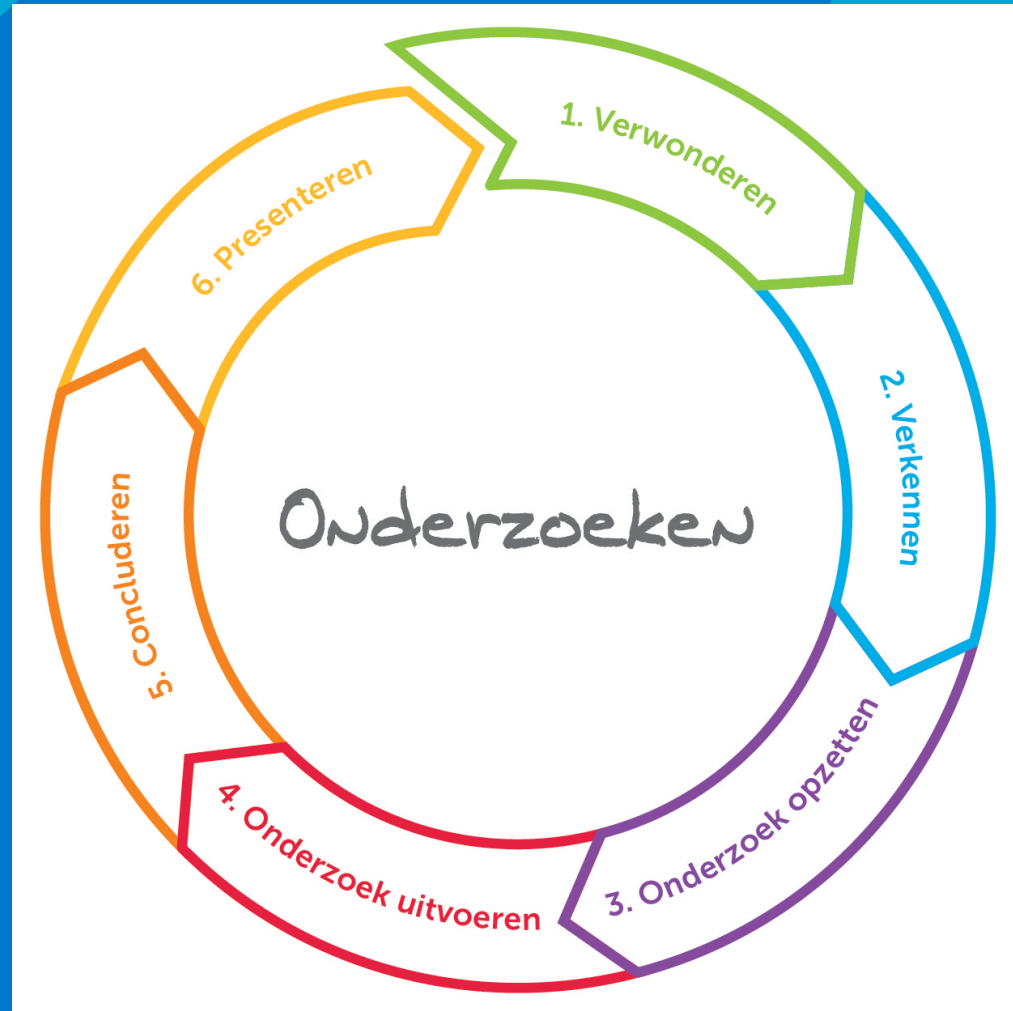

Metaforen in de natuurwetenschap maken het onbekende begrijpelijk(er)

Taalgenres in de onderzoekscyclus?

Taalhandelingen in ontwerpen/techniek

- 1) een (technisch) probleem dat opgelost moet worden onder woorden brengen;
- 2) een programma van eisen opstellen waar de oplossing aan moet voldoen;
- 3) een mogelijke oplossing bedenken (volgens het mysterie van de creatieve verbeeldingskracht) en voorstellen (in taal maar vaak ook in tekening of model);
- 4) het ontwerp realiseren door instructies voor een handwerker of machine te genereren;
- 5) het resultaat beproeven door te vergelijken met het programma van eisen;
- 6) eventuele verbeteringen doorvoeren door het programma van eisen, dan wel de instructies, te herformuleren;
- 7) de oplossing presenteren en uitleggen hoe het werkt.

Stelling: domeinen kunnen meer aan elkaars kennis hebben wanneer ze de overlap zoeken. Dit levert een interessant onderzoeksgebied op